Vooruitkijken en doorontwikkelen in turbulente tijden

Bijdrage van de CDA-fractie bij de begroting 2023

Voorzitter, geacht college en beste collega-raadsleden,

De tijd waarin we nu leven is turbulent. De afgelopen jaren heeft Covid-19 een grote invloed gehad op onze samenleving. Ofschoon er geen sprake is van een lockdown of verregaande restricties behoort dit virus nog niet tot het verleden. De oorlog in Oekraïne zorgt voor veel menselijk leed onder de bevolking aldaar en heeft ook een grote impact op de Westerse wereld. Toch draait onze economie op volle toeren. De arbeidsmarkt is zelfs zo overspannen dat het moeilijk is om aan personeel te kunnen komen. Tegelijkertijd geven de hoge inflatie in het algemeen en de gestegen energieprijzen in het bijzonder grote zorgen. Kunnen de mensen op termijn hun rekeningen nog wel betalen? Een volgende economische crisis kan niet uitgesloten worden.

In tijden van onzekerheid is het hebben van houvast van nog groter belang. Wij mogen trots zijn dat wij wonen in onze prachtige gemeente. Een prettige leefomgeving, waar datgene dat verbeterd kan worden aangepakt wordt. Met oog voor de toekomst, maar waar niet weggekeken wordt voor onzekerheden, want die zijn er zeker. Een gemeente met een gezonde ambitie, die vertaald wordt in een solide financieel beleid.

- **Financieel gezond, maar zijn we op onze taak berekend?**

De begroting tot en met 2025 laat kort samengevat een prima plaatje zien. Dit geeft ons ruimte om de komende jaren vooruit te kijken en om invulling te geven aan de ambities die opgetekend zijn in het coalitieakkoord. Echter, in 2026 is er sprake van een tekort en is de begroting niet meer sluitend. Als gemeente zijn wij afhankelijk van de bijdrage vanuit het Rijk. Wij rekenen erop dat de Rijksoverheid tijdig met een aanpassing komt zodat de begroting ook in de jaren 2026 en verder weer sluitend kan zijn. Wij vinden het als CDA-fractie nu te vroeg om al rekening te houden met een negatief scenario voor 2026, maar we moeten dit niet uit het oog verliezen.

Wij willen een compliment maken aan het college en het ambtelijk apparaat, voor alles wat er in de gemeente Asten met een relatief beperkte formatie wordt gerealiseerd. Wat ons zorgen baart is de eerder gememoreerde krapte op de arbeidsmarkt en de gevolgen voor de personele organisatie van de gemeente Asten. Zijn wij wel in staat om de vacatures die uitstaan in te vullen? Dit is een noodzakelijkheid om onze basistaken uit te kunnen voeren. Maar de ambitie voor de toekomst reikt verder. Kunnen wij dit wel waarmaken? Het CDA is er voorstander van om in de toekomst de formatie te vergroten zodat wij onze plannen op de diverse terreinen waar kunnen maken.

- **Wonen: overal, snel en voor iedereen!**

De behoefte aan woningen is groot. Wij vinden het positief dat dit zowel in Asten, Heusden als Ommel wordt aangepakt. Wij staan ervoor om hierin nog verdere stappen voorwaarts te gaan zetten. Door de stijgende woningprijzen is het met name voor starters moeilijk om een woning te verkrijgen in de gemeente Asten. Samen met andere partijen dienen wij een motie in om de maximale koopsom om in aanmerking te komen voor een Starterslening te verhogen naar het niveau van de Nationale Hypotheekgarantie. Hiermee worden de mogelijkheden voor starters op de woningmarkt verbeterd. Verder vragen wij specifiek aandacht voor de doelgroep senioren. Zij stimuleren de doorstoom van woningen, maar het is ook belangrijk dat zij zo lang mogelijk goed kunnen blijven wonen in onze gemeente.

Wij doen een oproep om ook een goede Woonzorgvisie te gaan ontwikkelen. Het is goed te zien dat er veel gebouwd wordt, maar dit betekent ook dat het niveau van voorzieningen daarop aangepast moet worden. Gebeurt dit in voldoende mate? Recent heeft de Raad van State een uitspraak gedaan dat de bouwvrijstelling stikstof niet voldoet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. Wat zijn de gevolgen hiervan? Wij doen een oproep om in gesprek te gaan met aannemers hoe wij de stikstofuitstoot tijdens het bouwproces terug kunnen dringen, bijvoorbeeld middels elektrificatie. Wat vindt de wethouder hiervan? Een actieve grondpolitiek is en blijft nodig. Hoe staat het met de grondaankoop voor verdere uitbreiding op langere termijn? Graag zien wij dat deze zaken opgepakt worden in de Woonvisie die ontwikkeld gaat worden.

- **Investeren in aantrekkelijke en leefbare kernen**

Wij zien veel activiteiten terugkomen om Asten nóg aantrekkelijker te maken om te wonen, te verblijven of te recreëren. Gelukkig wordt het Burgemeester Ploegmakerspark opnieuw ingericht en gaat de potentie van het evenemententerrein benut worden. Wij vinden het positief dat ingezet wordt op een verdere vergroening, zoals op het Koningsplein en bij de entree van de Heesakkerweg. Wat ons betreft mag in de Centrumvisie een verdere vergroening terugkomen. Een belevingsvol centrum met goede voorzieningen is aantrekkelijk voor iedereen. Bij een nieuwe Centrumvisie hoort ook het herijken van de huidige situatie. In het verleden hebben wij gepleit voor een zo autoluw mogelijke Markt. Gelet op de ontwikkelingen zijn wij er voorstander van om opties te ontwikkelen om de Markt autovrij te maken om hiermee een fraai, belevingsvol maar ook veilig dorpshart te krijgen. Houd daarbij ook oog voor de belangen van onze ondernemers en de bereikbaarheid van het centrum. Ga met ondernemers in gesprek om oplossingen te bieden voor eventuele problematieken. Verder vragen wij speciaal aandacht om voorzieningen te treffen voor mindervaliden, zodat de bereikbaarheid van het centrum voor deze groep mensen gewaarborgd blijft. Daarnaast zijn scholen en sportvoorzieningen belangrijk voor de leefbaarheid in onze gemeente. Gelet op de versnellingsagenda waarbij extra gebouwd wordt, gaat ook de behoefte aan onderwijs veranderen. Anticiperen wij voldoende op deze ontwikkeling om een goede onderwijshuisvesting voor de lange termijn te kunnen waarborgen? Wij vinden het belangrijk om in te zetten op een gezond sportbeleid met een (nieuwe) sporthal en zwembad waarmee wij weer jaren voort kunnen. Wij krijgen veel vragen van inwoners hoe het daarmee staat. Hoe gaat de wethouder de communicatie hierover naar de inwoners toe vormgeven?

- **Naar een nog vitaler buitengebied**

De komende jaren komt de transitie in het buitengebied in een stroomversnelling als gevolg van de toegenomen wet- en regelgeving vanuit het Rijk en de provincie. Wij staan voor een belangrijke opgave om de sector te verduurzamen. We zien op dit moment een sector die in onzekerheid verkeert over de toekomst. De agrarische sector is een belangrijk onderdeel van onze gemeente, maar is er nog wel voldoende toekomst voor agrarische bedrijven in de gemeente Asten? Wat gaat de gemeente Asten betekenen voor bijvoorbeeld de jonge agrarische ondernemers zodat zij het familiebedrijf voort kunnen zetten? Wij horen van veel ondernemers geluiden dat zij mee willen denken over deze veranderingen. Veel agrarische ondernemers zullen de komende jaren hun bedrijf willen beëindigen, wat ook een grote verandering van de agrarische omgeving met zich meebrengt. De noodzaak om dit gebiedsgericht aan te pakken is groot en wij doen de oproep om ervoor te waken dat gebieden niet leeggeveegd worden. Wij zien gelukkig een gemeente die nu al inzet op het vinden van een juiste balans tussen wonen, ondernemen en recreatie. Wij vinden het positief dat er extra geïnvesteerd wordt in wandel-, fiets- en ruiterpaden om het buitengebied te verbinden met de kernen.

- **Een gezonde en zorgzame gemeenschap: iedereen telt mee!**

We leven in tijden van onzekerheid en de druk op de gezondheidszorg neemt toe. Bijvoorbeeld steeds meer jongeren kampen met sociale of psychische problemen en eenzaamheid is een belangrijk thema. Ook financiële problemen kunnen leiden tot psychische klachten. De gemeente denkt hier al over na, maar hoe gaan wij onze inwoners verder ondersteunen om armoede zoveel mogelijk te voorkomen? Verder maken wij ons zorgen over de laaggeletterdheid. Maar liefst 2,5 miljoen mensen in Nederland hebben moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Wij vinden het geen goede ontwikkeling dat het bibliotheeksteunpunt in Heusden gaat verdwijnen en wij doen een oproep aan de wethouder om dit opnieuw te bekijken om de bibliotheek voor Heusden te kunnen behouden. Welke mogelijkheden ziet de wethouder hiervoor? De afgelopen jaren zijn er bezuinigingen doorgevoerd die het verenigingsleven geraakt hebben. De financiële positie komt door de stijgende energieprijzen nog meer onder druk te staan. In de begroting is een incidenteel bedrag van € 100.000,- opgenomen om inwoners, instellingen en verenigingen te ondersteunen. Wij pleiten ervoor dat een deel hiervan gebruikt wordt om de zware tijden voor ons verenigingsleven draaglijker te maken.

- **Klimaat en energie: onze gezamenlijke opgaven**

De klimaatverandering en het gebruik van fossiele brandstoffen geeft ons belangrijke opgaven voor de toekomst. Gezien de schaalgrootte van de gemeente Asten kunnen wij de klimaatopgave niet alleen aan en moeten zaken regionaal opgepakt worden. Daarbij hebben we de samenwerking met bijvoorbeeld de MRE, het bedrijfsleven en het Waterschap nodig. Er zijn inmiddels goede stappen gezet op het gebied van waterberging, bijvoorbeeld bij de aanpassing van de Beekerloop. Verder is er aandacht voor het vasthouden van water om hitte en droogte op te vangen. Vergroening is eerder aangehaald. Wij juichen het planten van duizend extra bomen toe en zien de gebiedsgerichte plannen om onze bossen aantrekkelijker te maken met interesse tegemoet. Om te kunnen voorzien in de energiebehoefte is het op lange termijn van belang dat de infrastructuur ontwikkeld wordt voordat wij in kunnen zetten op de opslag van energie. We zien de problematieken m.b.t. de netwerkcapaciteit en wij zijn benieuwd of de wethouder hierover in gesprek is met de netbeheerders? Op korte termijn is besparen van energie de eerste verdienste. Stimuleer als gemeente inwoners om te investeren in verduurzaming en maak hen bewust hoe bespaard kan worden op het energieverbruik. Is het mogelijk om in diverse wijken een voorbeeldhuis te benoemen zodat dit nog meer gaat leven? Het aantal elektrische auto’s neemt snel toe. Wij vragen ons af hoe het in onze gemeente staat met het laadpaalbeleid voor de toekomst?

- **Ondernemend Asten: versterk de lokale economie**

Een goed ondernemersklimaat is een vereiste voor een sterke lokale economie. Het is goed dat er gekeken wordt naar de ontwikkeling van een grootschalig bedrijventerrein in de nabijheid van onze gemeente. Binnen onze gemeente kunnen wij nog een kwaliteitsslag maken als het gaat om de uitstraling van onze bedrijventerreinen. Wij doen de oproep aan de wethouder om de lelijke plekken te laten herontwikkelen. Denk met agrarische ondernemers mee en bied mogelijkheden aan om in het buitengebied kleinschalige niet-agrarische bedrijvigheid toe te staan. Indien er geen sprake is van overlast voor de omgeving, zouden wij dit een goede ontwikkeling vinden. De bedrijfsruimte is in Asten immers al beperkt. Hoe ziet de wethouder dit? Bereikbaarheid blijft een belangrijk thema. In de regio Eindhoven kan het wegennet het succes van ASML niet aan. Er is behoefte aan extra woningen, wegen en voorzieningen.

Gezien de mogelijke gevolgen voor onze gemeente, mag deze vlek zich niet verder uitbreiden. Kan de regio in brede zin de groei van ASML aan? Zijn wij hierover in gesprek met de provincie, en denken wij deze problemen het hoofd te kunnen bieden voor de toekomst?

- **Verder werken aan een betrouwbare overheid**

Binnen onze gemeente gebeurt er op dit terrein het nodige. Er wordt goed ingezet op het thema integriteit en de projectgroep vitale raad komt met een manifest en gedragscode. Het nastreven van een goede dienstverlening naar de inwoners toe is een continu proces, en vraagt ook participatie van onze inwoners. In deze onzekere en financieel zware tijden is het extra belangrijk om de lasten voor onze burgers zo laag mogelijk te houden. Stijgende kosten zijn niet te voorkomen, maar daar waar mogelijk moeten wij onze mensen helpen. Tijdens de voorjaarsnota is er een motie ingediend om te onderzoeken of de verhoging van de OZB belasting teruggedraaid kan worden. In de begroting is het voorstel opgenomen om de 5% verhogingsmaatregel terug te draaien tot een verhoging van 2,5%. Samen met andere partijen dienen wij een amendement in om de verhogingsmaatregel volledig terug te draaien en de middelen hiervoor te vinden door de toeristenbelasting te verhogen. De toeristenbelasting is al een aantal jaren niet verhoogd, en wij vinden het verdedigbaar om dit nu wel te doen. Daarnaast vragen wij ook aandacht om de lasten voor de niet-huiseigenaren te beperken. Wij roepen de wethouder op om met voorstellen te komen die bekostigd kunnen worden uit het incidentele bedrag van € 100.000,- om inwoners te kunnen compenseren.

Tot slot

Voorzitter, we ronden af. We zien een gezonde begroting tot en met 2025, en wij hopen dat de financiële onzekerheid voor de periode daarna opgelost wordt. We zien vooral een gemeente waar we trots op zijn. Een gemeente die durft te investeren in de toekomst, en die uitdagingen aangaat. Gestaafd door het vertrouwen dat wij in deze raad en dit college hebben zien wij kansen. Kansen om het Asten zoals we dat nu ervaren te hebben en te behouden, voor de toekomst, voor iedereen!

(Tot zover in de eerste termijn)

Fractie CDA:
Rico ter Voert (fractievoorzitter)
Daniël van Schijndel
Geert van den Eijnde
Marian van den Heuvel
Joris van Lierop
Jelle van Deursen
Dylan Verstappen
Erik van Zeeland